

2.0 Mediedækning

Der er skrevet rigtig meget om angst, og derfor har det været nødvendigt for os at afgrænse vores søgning om emnet virkelig meget for at kunne overskue materialet. Vi har taget udgangspunkt i søgninger på Infomedia samt Google.

2.1 Udvælgelse af materiale

Vi startede med at søge på ordet "angst" i landsdækkende dagblade de sidste tre måneder (28.07.12-28.10.12) på Infomedia. Vi valgte de sidste tre måneder, da vi gerne vil finde ud af er, hvor vi lægger os i forhold til den igangværende offentlige debat. Vi valgte de landsdækkende dagblade, fordi vi vurderer, at de er repræsentative for den generelle offentlige debat om emnet. Søgningen gav et resultat på 682 artikler, hvor rigtig mange af dem ikke havde noget decideret at gøre med den psykiske lidelse angst. Vi indsnævrede søgning endnu mere, men stadig inden for samme tidsramme og i landsdækkende dagblade, ved at søge på "angst psykisk lidelse", hvor alle tre ord skulle indgå i artiklen. Det gav et resultat på 34 artikler, fordi vi slap for artikler, som ikke direkte handlede om emnet. Da angst også bliver omtalt meget i den folkelige samtale og på partskildeniveau, valgte vi at lave en søgning på Google på ordet "angst" for at finde ud af, hvordan angst bliver omtalt af Ngo'er, private hjemmesider og blogs.

2.2 Undersøgt materiale

Vi skimmede overskrifterne på de 34 artikler fra Infomedia, og læste dem vi fandt mest interessant. Derefter udvalgte vi artiklen fra Kristeligt Dagblad: "Samfundets hastighed gør os angste" til en diskursanalyse på mikroniveau, fordi den både kommer ind på angstens betydning for samfundet, og hvordan samfundet påvirker antallet af angstlidende. Samtidig er artiklen blevet citeret mange gange i andre medier, og vi vurderer, at den derfor har påvirket den offentlige debat meget.

For at se hvordan angsten omtales uden for massemedierne, har vi kigget nærmere på fire af hjemmesiderne fra Google-søgningen (Psykiatrifondens og Angstforeningens hjemmeside samt slipangsten.dk og stopangsten.dk). De to første er Ngo'er, og de to sidste er af private initiativtagere. Efter at have læst om de fires intentioner står det klart, at de har den samme mission: At udbrede kendskabet til angst og derved nedbryde tabuet. Vi har derefter valgt stopangsten.dks formålsbeskrivelse (stopangsten.dk/stop-angstens-formaal) til en analyse på mikroniveau, da vi vurderer, at den på fin vis repræsenterer den samtale, der er om angst på de private og foreningers hjemmesider.

2.3 Diskurser

De artikler og tekster, vi har læst, og dem, vi har analyseret, kan overordnet deles ind i tre diskurser:

2.3.1 Samfundsøkonomisk-diskurs

I den samfundsøkonomiske diskurs går det igen, at det er dyrt i sundhedsudgifter, tabt arbejdsfortjeneste og overførselsindkomster, at folk har angst, og det er dyrt, at samfundet ikke sætter hurtigt ind med behandling. Man kan næsten sige, at der implicit ligger en mangelfuld behandling-diskurs i denne diskurs, som så i sidste ende koster samfundet penge.

Den samfundsøkonomiske diskurs gør sig eksempelvis gældende i artiklen "Samfundets hastighed gør os angst", Kristeligt Dagblad 05.10.12 (se bilag 1, punkt 1.1, for analyse), og går generelt igen i mange af artiklerne.

Både eksperter, som i artiklen fra Kristeligt Dagblad, og politikere nævner det som et grundlæggende problem. I eksempelvis debatindlægget "Nu skal der ske noget. Sæt psykiatrien på finansloven!" fra Kristeligt Dagblad 01.08.12 af Otto Ohrt, folketingskandidat for Socialdemokraterne Aarhus N og Camilla Fabricius, gruppeformand for Socialdemokraterne i Aarhus, skriver de to politikere, at der er en ulighed imellem psykiske og fysiske sygdomme, hvilket i sidste ende koster samfundet dyrt. Deres konklusion er, at der skal afsættes penge til psykiske sygdomme.

2.3.2 Samfundsudvikling-diskurs

Samfundsudviklingsdiskursen fokuserer på, at samfundets krav til at arbejde meget og løbe hurtigt risikerer at gøre os syge. Den diskurs kan man blandt andet finde i artiklen "Samfundets hastighed gør os angst" (se bilag 1, punkt 1.2, for grundig mikroanalyse), hvor blandt andet metaforen om, at danskerne er tilbøjelige til at svinge pisker over sig selv sammenholdt med et øget arbejdspresser peger direkte ned i problemstillingen, fordi det er alment kendt at et konstant pres over længere tid, gør folk syge. Diskursen er eksempelvis også at finde i artiklen "Tag den lidt med ro", Weekendavisen 17.08.12, der handler om, at overarbejde gør os syge.

2.3.3 Bryd tabuet-diskurs

Kendetegnet for tabu-diskursen er, at det er vigtigt at udbrede kendskabet om og sætte ansigt på psykiske lidelser for på den måde at bekæmpe fordomme. Tabu-diskursen går igen på private blogs og hjemmesider, hvor angst skriver deres private historier. De afspejler en del af den folkelige samtale. Diverse Ngo'ers hjemmesider, der sætter fokus på psykiske lidelser, arbejder med samme diskurs. Det samme gør sig gældende på hjemmesider som stopangsten.dk, der på privat initiativ arbejder for at udbrede viden om angst (se bilag 2 for analyse af stopangsten.dks formålsbeskrivelse).

Det går igen, at det er de færreste, der tør stå frem og fortælle om deres angst. Det er bl.a. nævnt i artiklen 'Mit liv var fyldt af angst' fra B.T. 06.10.12, hvor sangerinden Sys Bjerre står frem og fortæller om sin angst. Det samme gør chefredaktør Lizl Rand i artiklen "Hun blev sin egen værste fjende" fra Kristeligt Dagblad 31.08.12. Her står der blandt andet, at hun oplever lidelsen som et tabu, som hun nu endelig tør at stå frem med.

Tabudiskursen er også at finde i den politiske samtale, eksempelvis i kronikken "Det er ikke din skyld" fra Politiken 07.08.12, hvor sundhedsminister Astrid

Kragh sætter fokus på vigtigheden af at tale sammen om vores psykiske velbefindende på lige fod med samtalen om familieførøgelse og huskøb.

2.4 Vores diskurs

Vi lægger os primært op ad tabu-diskursen med vores fortælling, men kravler man lidt op ad abstraktionsstigen, fortæller den også en større historie om samfundsudviklingen, hvor vores kilde føler, hun skal leve op til en række udefra kommende krav og normer. Faktisk mener hun, disse krav bærer en stor del af skylden for hendes angst. Hun taler om en "bør-stemme", som hun ikke længere vil adlyde. Det rammer ind i samfundsudviklingsdiskursen om, at vi bliver syge af at svinge pisker over os selv.

Bilag 1

1.0

Diskursanalyse af "Samfundets hastighed gør os angst", bragt i Kristeligt Dagblad 5. oktober 2012

Overskrifter

Der er to diskurser i artiklen:

- 1) En samfundsøkonomisk diskurs
- 2) En samfundsudviklingsdiskurs

1.1 Analyse af den samfundsøkonomiske diskurs

Vi har gennemgået de forskellige punkter fra Ejvind Hansens handout om diskursanalyse, og har derefter valgt ikke at tage kategoriseringer med, da vi ikke fandt det relevant i denne artikel.

Modstillinger

'Os' er samfundet, der betaler for "dem", som i dette tilfælde er "den", altså angsten, som her kan sidestilles med "de onde". Angsten er "ond", fordi den koster samfundet penge, og fordi folk lider. "Man", som ikke bliver hørt, er dem, der har angst, skatteyderne – vi ved ikke, hvad de angstlidende og skatteyderne mener om, at angst koster samfundet seks milliarder om året.

Metaforer

Der er kun metaforer i den sidste halvdel af artiklen, som altså primært omhandler samfundsudviklingen, men vi har valgt at se på metaforerne både samfundsøkonomiske og samfundsudviklingsbriller på. Metaforerne er døde og bringer således ikke noget nyt med sig.

"Mange (...) hinker sig dermed gennem livet" Det er aldrig positivt at hinke sig gennem livet, og set ud fra en økonomisk diskurs, er det dyrt, da man må antage, at folk, der hopper gennem livet på et ben, udfører sit arbejde langsommere og har brug for mere hjælp generelt end en, der kan bruge begge ben.

"Danskerne er tilbøjelige til at svinge pisken over sig selv". Ud fra en samfundsøkonomisk diskurs, er det positivt, at danskerne svinger pisken over sig selv, fordi de dermed er mere effektive, end hvis de ikke gjorde, så de på den måde tjener penge til samfundet.

"Angsten kan føre til en ond cirkel af isolation og ensomhed". En ond cirkel er en metafor. Samfundsøkonomisk kan det ikke betale sig, at folk bliver ensomme og isolerer sig, idet de så formentlig vil blive mindre produktive. Der er stor risiko for at et isoleret menneske bliver en udgift i form af overførselsindkomster og sundhedsudgifter.

Præsuppositioner

"Det er vigtigt, at vi bliver langt bedre til at sætte ind mod lidelsen" (Jes Gerlach, overlæge, psykiatrifonden). Implicit står der, at behandlingen på nuværende tidspunkt er mangelfuld, et udsagn vi vurderer holder, idet han ikke er den eneste ekspert, der siger det. Ud fra et økonomisk perspektiv er det dyrere, jo mere syge folk når at blive, og det er derfor vigtigt at sætte hurtigere ind.

"Mange opdager det for sent og hinker sig dermed gennem livet" Underforstået: Hvis man opdagede det i tide, ville man ikke blive invalideret i samme grad af angsten, og man ville dermed via større fokus på lidelsen i højere grad kunne bevare folk på arbejdsmarkedet.

Vi vurderer, at udsagnet holder idet chancen for at blive helbredt generelt er størst, når en sygdom bliver opdaget på et tidligt stadie, ligesom man "spilder" mindre tid på at være syg.

Overordnet narrativ

Artiklens overordnede narrativ er tragisk, idet angst er dyrt for samfundet. Angsten er skurken, men er dog ikke kun ond for at være ond, idet den er et symptom på, at der er noget galt i samfundet og vores behandlingssystem. Derfor er samfundet ikke kun godt for at være godt, da det på sin vis selv er skyld i sundhedsudgiften.

1.2 Analyse af samfundsudviklingsdiskursen

Modstillinger

Menneskene i samfundet er "os" og samfundet er "dem". "Os" er samtidig "de gode", der gør hvad de kan for at leve op til de krav, som "dem"/"de onde" stiller, selvom kravene kan være så høje, at det gør "os" syge.

Metaforer

"Mange (...) hinker sig dermed gennem livet" kan ud fra en samfundsudviklingsdiskurs tolkes som, at samfundets udvikling har nogle omkostninger, der gør, at folk ikke kan fungere optimalt. Og eftersom der står, der er 'mange', må det være et betydeligt problem.

"Danskerne er tilbøjelige til at svinge pischen over sig selv" er ud fra en samfundsudviklingsdiskurs en meget negativ metafor, der betyder, at folk presser sig for hårdt, og det er alment kendt, at et hårdt pres over længere tid kan gøre folk syge.

Præsuppositioner

”Der er brug for pauser, som giver mulighed for at skabe balance” (Jørgen Due Madsen, psykiatrisk overlæge)

I dette udsagn bliver der indirekte sagt, at det er nødvendigt med balance i livet, og at man ikke kan have balance uden pauser. I forhold til den samfundsmæssige udvikling er det svært at skabe balance, og det kan føre til angst. Balance kan være mange ting og på mange forskellige planer i livet, derfor er hans udsagn upræcist formuleret.

”Mange opdager det først for sent og hinker sig dermed gennem livet” (Jørgen Due Madsen, psykiatrisk overlæge).

Indirekte står der, at angsten har været der i en periode uden at blive opdaget, og at hvis man straks opdagede det, ville man komme velfungerende gennem livet. Af det kan man udlede, at personen med angst ikke har stoppet op og mærket efter. Udsagnet holder, fordi vi ved, at psykiske lidelser er et tabu i vores samfund, og derfor er det svært at vide, hvilke symptomer, man skal kigge efter, ligesom det er svært indrømme det over for sig selv og andre.

Overordnet narrativ

Historien er en tragedie, hvor heltene (menneskene) ikke er drevet af nogen særlig godhed, men bare er fulgt med udviklingen. Skurken er de krav, som samfundets udvikling har ført med sig. Hvorvidt de er onde udelukkende for at være onde er en lang ideologisk diskussion.

Bilag 2

Diskursanalyse af stopangsten.dks formålsbeskrivelse

Overskrift

Bryd tabuet-diskurs

Kategoriseringer

'Usynligt handicap': Når man kalder angsten for et usynligt handicap fremfor eksempelvis en psykisk lidelse, fokuserer man på det faktum, at angst begrænser ens formåen i visse situationer, men at handicappet ikke er synligt for samfundet, der derfor ikke tilbyder samme hjælp, som folk med synlige handicap får. Samtidig er forventningerne til en person med usynlige handicaps formentlig større end til folk med synlige. Angsten kunne også være betegnet som et 'problem', men her ville man have mistet blikket for, at der er tale om en "sygdom".

Modstillinger

'Os' er personer med angst, og 'dem' er de, der ikke ved noget om angst og ikke forstår lidelsen.

Konflikten består i, at 'os' er bange for at blive stemplet som svage og skrøbelige, hvilket 'dem' godt kan finde på, fordi de i uvidenhed ser angsten som et svaghedstegn. Jf. blandt andet sætningen "da man hurtigt kan blive stemplet som hende den skrøbelige eller hende den svage". 'Dem' kan her sidestilles med de onde, mens 'os' er de gode. Ved at abonnere på denne virkelighedsforståelse, bliver man blind for de mennesker, der ikke har angst, men som godt kan forstå dem, der har lidelsen. Disse mennesker er irrelevante i denne tekst. Hvis stopangsten.dk fokuserede på de mennesker i stedet, ville der ikke være nogen konflikt, til gengæld ville man ikke nå dem, der har fordomme, hvilket er formålet med hjemmesiden.

Metaforer

"Det er vigtigt at sætte så mange ansigter på angst som overhovedet muligt." Når man sætter ansigt på noget, gør man det nemmere at identificere sig med det, fordi det bliver menneskeligt frem for noget abstrakt. Derfor vil det være med til at bryde tabuet, at angsten får sat menneskelige ansigter på sig, så de, der ikke forstår kan se, at det er helt almindelige mennesker, der rammes af angst, og samtidig kan de angste få større mod til at stå frem, når de kan se at andre har gjort det samme.

Tekstens øvrige metaforer finder vi ikke relevante for diskursen om at bryde tabuet. Desuden er de så stendøde, at de ikke bidrager med noget nyt.

Præsuppositioner

"Mennesker, der har brækket benet, er mere håndterbart for andre, da der er et fysisk bevis for personens midlertidige handicap. Det er derfor nemmere at få andres forståelse for den situation, man befinder sig i." Implicit står der, at det er svært at få andres forståelse, når man har angst, fordi andre ikke kan se det og

dermed forstå det, ligesom de kan, hvis man har et brækket ben. Det er med til at fastholde tabuet.

Overordnet narrativ

Det overordnede narrativ er tragisk, men de gode er ikke kun gode, de kunne også selv gøre mere for at være åbne og fortælle om angsten. Omvendt er de onde ikke kun onde, de er drevet af uvidenhed. Hvis samfundet gjorde mere for at informere om angst/havde større fokus på det, ville mange af de 'onde' formentlig holde op med at være det, fordi de ville forstå, hvor udbredt det er. Det er også uvist, hvor mange af de 'onde' der virkelig er, eller om de primært eksisterer i de angstes frygt for at blive mødt af fordomme.